

Rød Astrakan.

Synonymer. Astrachan Red, Rotér Astrachan, Astracan rouge.

Historie. I Henhold til Carl G. Dahl: Pomologi I 1929 er Sorten første Gang omtalt af Svenskeren P. J. Bergius i 1780. Senere er den kommet til andre Lande, hvorfor der er noget, der taler for, at det er en svensk Sort, selv om Navnet viser hen til Rusland. Rød Astrakan, der skal være kommet til England i 1816, nævnes i Fortegnelsen fra Det kgl. danske Haveselskab i 1840, men rimeligvis har Sorten været her i Landet før den Tid. J. A. Bentzien, der beskriver den i 1861 under Navnet Rød Astrakaner, nævner intet om dens Historie. I »Den danske Frugthave« er den omkring 1870 beskrevet af C. V. L. Bruun, Høje Bøge ved Svendborg, i Tilslutning til Bentziens Tekst og ligesom hos denne med Synonymet Beauty of Wales. Anbefales til Plantning af Bentzien i 1849 og er ofte blevet anbefalet senere, sidste Gang vistnok i året 1900. Ved Frugtsortsundersøgelserne 1918—22 kom R. A. ikke mellem de anbefalede Sorter. Den var dengang Nr. 40 i Planteskolerne efter Antal Træer under Tiltrækning. Transparente blanche har trængt denne før så alm. dyrkede Sort næsten helt ud.

Som bekendt findes der andre Astrakan-Æbler. **Hvid Astrakan**, der er endnu tidligere moden end R. A., er en meget gammel Sort. I sin Tid var den meget dyrket her i Landet, undertiden under Navn af Isæble, fordi Frugten ofte bliver glasset; men efterhånden er den gledet ud, da Frugten er for lille, for dårligt farvet og af meget ringe Holdbarhed samt skurvmodtagelig. Andre Astrakaner er de svenske Sorter **Gyllenkroks Astrakan** og **Stor klar Astrakan**, af hvilke ingen har vundet større Udbredelse her i Landet.

Botanikerne opfører en *Malus astracana* (som Krydsning mellem *Malus pumila* og *prunifolia*). Carl G. Dahl, der i Afhandlinger i Sveriges Pomologiska Forenings Årsskrift i 1928 og 1936 skriver om Astrakanæblerne, fremhæver — og sikkert med Rette — at disse Sorter ikke i nogen Måde adskiller sig således fra andre Æblesorter, at der kunde være Grund til at tro, at de delvis skulde stamme fra *Malus prunifolia*. Endvidere fremhæver Dahl, at der intet sikkert er oplyst om, at Astrakanerne er af russisk Oprindelse.

Træet.

I **Planteskolen** kan Sorten være lidt vanskelig at arbejde med, idet den kun giver små og noget uensartede Træer.

Grundstamme. Trives både på Vildstamme og Dværgrød.

Beskrivelse af Træet. Rød Astrakan får en bred, hvælvet Krone med korte og stive, som ældre krogede Grene. Bladene middelstore, omvendt ægformede og med bred påsat Spids og skæv Grund; på Frugtsporerne kan Bladene være elliptiske. De er udstående og næsten fladt udbredte. Oversiden er friskgrøn og Undersiden gulliggrøn. Bladranden er grovt og uregelmæssigt takket. Bladstilken er lang og ret tynd, lidt rødlig ved Basis. Akselbladene er meget små. Frugtknopperne er middelstore, butte og stærkt fildede; de sidder ofte på kødede Frugtsporer. Sorten blomstrer meget tidligt, endog før Gråsten og samtidigt med Løvspring. Blomsterknopperne er lysrosa, Blomsterne er hvide og har brede Kronblade. Sorten har normalt Antal Kromosomer, den danner godt Blomsterstøv og kan befrugtes af f. Eks. Transparente blanche.

Dyrkningsforhold. Rød Astrakan danner et ret kraftigt, højt og bredt Træ. På Vildstamme vil en Slutafstand af 8x8 m ikke være for meget, Dværgtræer kan nøjes med 4—5 m i en lang årrække. Sorten er meget hårdfør og kan for den Sags Skyld dyrkes overalt her i Landet. Om Træets Levealder foreligger der ingen fyldestgørende Oplysninger; at uplejede Træer hurtigt kan gå til Grunde er naturligt; under gode Forhold og på Vildstamme kan Træerne sikkert blive gamle. Sorten plantedes tidligere meget i Jylland, hvorfor den må antages at kunne tage til Takke selv under ikke helt gode Forhold. Af Hensyn til Faren for Kræftangreb bør R. A. dyrkes på varm og god Æblejord. Træet kræver i og for sig ikke meget Læ, men da Frugterne ved begyndende Modenhed sidder løse, vil beskyttet Plads være at foretrække. Under Hensyn til den noget sparsomme Frugtbarhed bør der tilføres Gødning, så Forholdet mellem vegetativ Vækst og Frugtudvikling bliver til Fremme af sidstnævnte. Sorten danner en åben og stiv Krone, hvorfor Beskæring er mindre påkrævet. Utilfredsstillende Træer af Sorten kan naturligvis ompodes, mere nærliggende er det at indpode den i andre Sorter, f. Eks. i Træer af Transparente blanche. Frugtbarheden er tidligt indtrædende og jævn, men som Gennemsnit måske lidt for sparsom. Frugtudynding vil sjældent være nødvendig.

Forhold overfor Sygdomme og Skadedyr. Rød Astrakan er temmelig modtagelig for en Række Angreb. Værst er vel Kræft, der helt kan ødelægge Træerne. »Kender kun et enkelt Træ, der er sundt og bærer godt; de øvrige er mere eller mindre medtagne af Kræft, men naturligvis er de heller ikke passet, som de skulde«, skriver en Medarbejder. Skurv på Blade og Frugter kan også være slem. — Bekæmpes Skurven, hjælper det også overfor Kræftangreb. Frugtskimmel hjemsøger ligeledes Sorten, og af Skadedyr nævnes Spindemider. Skal Træerne holdes rene for Svampesygdomme, må der adskillige Sprøjtninger eller Pudringer til, og heldigvis tåler Sorten Kemikalierne godt; Svovlmidler kan dog gøre Skade.

Rød Astrakan. 50-årigt Dværgtræ i Landbohøjskolens Frugthave, 4 m højt og 6 m bredt.

Frugten.

Størrelsen middelstor, på ældre Træer med Tilbøjelighed til at blive lille, medens den på unge Træer kan være anelig. 5,5 cm høj og 6,5 cm bred.

Formen rundagtig, men ret forskelligartet. Nogle Frugter er næsten fladrunde, andre er højtbyggede, afstumpet kegleformede, men de fleste er dog bredt ægformede. Bugen sidder under Midten, hvorfra Frugten aftager stærkt mod Bægeret. Tværsnittet næsten rundt og Frugten som Regel meget skæv; let kendelig på Formen og Farven.

Farven. Den grønne Grundfarve ses kun lidt, den skjules efter -hånden af den brunrode Dækfarve. Den modne Frugt har guldgul Grundfarve, der kan ses som større eller mindre Flamme på Skyggesiden. Solsiden er som Regel helt dækket af den røde Farve, som på nogle Frugter er mørk og sammenhængende,

på andre livligere og isprængt lidt gult. Frugten er overtrukket af en hvidlig Dug, der giver den et violet Skær, som især er fremtrædende ved Stilkenden, hvor Frugten kan have en Tegning af hvidviolet i større eller mindre, sammenhængende Partier. Huden middeltyk og lidt fedtet. Hudpunkterne er gule, store og meget fremtrædende.

Bægeret er lukket. Bægerbladene er brede, grønne. Bægerhulen er lille og omgivet af små Folder, hvoraf nogle er skarptkantede og kan forfølges ned over Frugten som stærkt afrundede Kanter. Støvtrådene er lidt over midtstillede i det korte og brede Bægerrør. Griflerne sammenvoksede til omkring Midten og kun lidt hårede.

Stilken er ret kort, den er krum og sidder i en temmelig regelmæssig bred Grube, der er beklædt med en karakteristisk, stærkt udviklet Rust, som til at begynde med er grøn, men senere bliver grålig og gullig og kan fortsætte lidt op ad Frugten.

Kødet er hvidt, undertiden med et lidt grønligt eller rosa Skær, det er fast, men dog skørt; det er ikke meget saftigt, men har en meget fyldig, syrligsød, stærkt krydret Smag. Lugten svag.

Kærnehuset er løgformet. Kamrene er store og afrundede, de har tykke, sejge Vægge. Kærnerne er middelstore, velnærede, rundagtige eller tilspidsede og brune.

Modningstid. Rød Astrakan modner Frugterne uens, og Afplukningen bør derfor ske efterhånden. I varme Somre kan der plukkes sidst i August, der kan så eventuelt fortsættes September Måned ud. Frugten er ret holdbar, men om nogen egentlig Opbevaring bliver der ikke Tale. Ved Henliggen taber Frugten både i Udseende og Kvalitet.

Anvendelse. Rød Astrakan er et godt og smukt Spiseæble af en kraftig Smag.

Handelsværdien er god for store, veludviklede Frugter, men naturligvis er det meget begrænset, hvad der kan afsættes af et Sommeræble. Rød Astrakan står, hvad Udseende og Kvalitet angår, langt over Transparente blanche og bringer en velkommen Afveksling i Sortimentet. Sorten giver mange Størrelsessorteringer, men er ellers let at have med at gøre handelsmæssigt set.

Dyrkningsværdi.

Rød Astrakan spiller nu en ringe Rolle i den danske Frugtavl, og Spørgsmålet er, om der skal ske en Omvurdering af denne Sort, så den atter vinder Udbredelse. Herimod taler Sortens Modtagelighed for Skurv og Kræft, dens ikke overvældende Frugtbarhed og Frugtens uensartede Modning, dens korte Holdbarhed og Tilbøjelighed til at blæse ned. På den anden Side kan anføres, at da Sorten kun meget sparsomt har været Genstand for rationel Dykning, savnes Grundlag for en udtømmende Karakteristik af dens Egenskaber. Med Nutidens Sundhedspleje må Rød Astrakan uden større Vanskelighed kunne holdes sund, og hermed vil formentlig følge større Frugtbarhed og bedre udviklet Frugt. Sorten synes velegnet til at prøves i Erhvervsfrugtavl til Afløsning af en Del af det eksisterende for store Antal Træer af Transparente blanche.